

SHAYX MUHAMMAD SODIQ MUHAMMAD YUSUF ILMIY

MEROSINI O'RGANISHNING NAZARIY ASOSLARI

Alimov Muhammadali Mulloyevich

O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi

1-bosqich magistranti

Annotatsiya: Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusuf nafaqat O'zbekiston, balki butun islom olamida tan olingan ulkan diniy ulamo, buyuk tafsirchi va fiqhshunos olim hisoblanadi. Uning ilmiy merosi Qur'oni Karim va Hadis ilmlarini chuqur tadqiq qilish, e'tiqodiy, fiqhiy va axloqiy masalalarni yoritishga bag'ishlangan boy ilmiy ishlanmalarni o'z ichiga oladi. Shayxning asarlari nafaqat diniy ilmlarning nazariy asoslarini rivojlantirish, balki zamonaviy jamiyatning ehtiyojlariga mos keluvchi yangi yondashuvlarni ishlab chiqishda muhim manba sifatida xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Qur'oni Karim va hadis ilmlari, tafsiri, hadislar va fiqhiy masalalar, zamonaviy jamiyat, to'g'ri e'tiqod, diniy ta'lim, tadqiqot, milliy va islomiy qadriyat.

Abstract: Shaykh Muhammad Sadiq Muhammad Yusuf is recognized not only in Uzbekistan but also throughout the Islamic world as a prominent religious scholar, renowned Qur'anic exegete, and jurist. His scholarly heritage includes deep studies on the sciences of the Qur'an and Hadith, addressing doctrinal, jurisprudential, and ethical issues. Shaykh's works not only contribute to the development of the theoretical foundations of religious sciences but also serve as a key resource for developing new approaches that align with the needs of modern society.

Key words: The Qur'an and Hadith sciences, exegesis, Hadiths and jurisprudential issues, modern society, correct belief, religious education, research, national and Islamic values.

Аннотация: Шейх Мухаммад Содик Мухаммад Юсуф не только в Узбекистане, но и во всем исламском мире признан великим религиозным ученым, выдающимся толкователем Корана и фиххом. Его научное наследие включает в себя глубокие исследования по наукам о Коране и хадисах, а также освещает вопросы вероучения, фихха и нравственности. Труды шейха служат не только развитием теоретических основ религиозных наук, но и важным источником для разработки новых подходов, отвечающих потребностям современного общества.

Ключевые слова: Коран и науки хадисов, тафсир, хадисы и фиххы, современные общества, правильная вера, религиозное образование, исследования, национальные и исламские ценности.

Kirish. Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusuf zamonaviy islom olamining eng nufuzli ulamolaridan biri bo'lib, uning ilmiy merosi nafaqat O'zbekiston, balki butun musulmon dunyosida katta ahamiyatga ega. U o'zining yirik tafsirchi, fiqhshunos va aqidaviy masalalarga oid yondashuvlari bilan tanilgan. Shayxning asarlari islom dinining asosiy manbalari Qur'oni Karim va hadis ilmlarini chuqur tadqiq qilish orqali diniy ta'limotlarni yoritishda katta o'rin tutadi.

Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusuf ilmiy merosining asosiy yo'nalishlari Qur'oni Karimning tafsiri, hadislar va fiqhiy masalalarni o'rganishdan iborat bo'lib, ularning har biri diniy ilmlarning nazariy asoslarini rivojlantirishga, zamonaviy jamiyatning ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan. Uning asarlari, ayniqsa, aqida, axloq, fiqh va tafsir kabi

sohalarda mustahkam ilmiy asoslar yaratgan bo'lib, ularda islomning sof qadriyatlari va musulmonlarning e'tiqodiga asoslangan amaliy maslahatlar berilgan.

Mazkur ishda Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusufning ilmiy merosini o'rganishning nazariy asoslari tahlil qilinadi. Ulamoning ilmiy faoliyati, uning asarlarining diniy-ma'rifiy ahamiyati, shuningdek, zamonaviy jamiyatda ularning o'rni va ahamiyati muhokama etiladi. Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusufning merosini o'rganish, bugungi kunda diniy sohada ta'lim-tarbiya ishlarini rivojlantirishda, jamiyatda ilmiy-nazariy yondashuvlarni kengaytirishda va islomiy qadriyatlarni targ'ib qilishda muhim ahamiyatga ega.

Asosiy qism. Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusuf ilmiy merosi islomiy ilmlar, ayniqsa, tafsir, fiqh, aqida va axloq sohalarida chuqur izlanishlar olib borgan. Uning asarlari faqat diniy qadriyatlarni o'rganish emas, balki zamonaviy jamiyatda diniy-ma'naviy yuksalishga erishishda muhim manba sifatida xizmat qiladi.

Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusuf Qur'oni Karimning tafsiri bo'yicha eng mashhur asarlarini yaratgan. Uning tafsiridagi asosiy yondashuv, Qur'ondagi oyatlarning zamonaviy hayotga qanday moslashtirilishi va diniy qadriyatlarning amaliy yondashuvda qanday aks etishini aniqlashdan iboratdir. Shayxning tafsirida ilmiy va diniy bilimlarni uyg'unlashtirishga qaratilgan yangi yondashuvlar mavjud bo'lib, ular Qur'onni nafaqat diniy nuqtai nazardan, balki jamiyatda ijtimoiy, axloqiy va ma'naviy yuksalishga olib keladigan amaliy qoidalar sifatida ham tahlil etadi.

Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusufning ilmiy merosida aqida va fiqh masalalari ham katta o'rin tutadi. U islamiy aqidaning asosiy prinsiplari va islomning to'g'ri e'tiqodini o'rganishga katta e'tibor qaratgan. Uning asarlarida aqidaning sofliigi va islomda o'zgarishlarga qarshi muhofaza qilish zaruriyati ta'kidlanadi. Fiqqiy masalalarda esa, u musulmonlar uchun kundalik hayotda qo'llaniladigan shariat qonunlarini tushunishga yordam beruvchi o'ziga xos yondashuvlarni taklif qiladi.

Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusuf hadislarini to'g'ri tushunish va sharhlashda ham chuqur bilimga ega bo'lgan. Uning hadis ilmiga bo'lgan yondashuvi, hadislarining aniq va ishonchli manbalardan olinganligini ta'kidlaydi va har bir hadisning zamonaviy hayotdagi o'rnini va ahamiyatini ochib beradi. U hadislarini nafaqat diniy, balki ijtimoiy jihatdan ham tahlil qilishga katta ahamiyat bergan. Uning hadislar haqida yozgan asarlari musulmon jamiyatida axloqiy qadriyatlarni rivojlantirishda asosiy manba sifatida xizmat qilmoqda.

Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusufning ilmiy merosida axloqiy masalalar ham muhim ahamiyatga ega. Uning asarlarida axloqiy qadriyatlar, shaxsiy tarbiya va musulmon jamiyatining axloqiy normalari doimo muhokama qilingan. Shayx axloqiy ta'limotlarda insonning ijobiy xislatlarini rivojlantirish, adolat va bag'rikenglikni targ'ib qilishga alohida e'tibor qaratgan. U zamonaviy dunyoda axloqiy ehtiyojlarni qondirish, shuningdek, jamiyatda tinchlik va barqarorlikni saqlashda axloqiy qadriyatlarning ahamiyatini ta'kidlagan.

Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusuf ilmiy merosida zamonaviy dunyo ehtiyojlariga mos ravishda diniy yondashuvlarni ishlab chiqishga alohida e'tibor qaratilgan. U diniy ma'rifatni rivojlantirish, diniy ta'limni zamonaviy metodlar bilan uyg'unlashtirish borasida ko'plab izlanishlar olib borgan. Shayxning asarlari nafaqat islomiy e'tiqodlarni yoritishda, balki jamiyatda diniy bag'rikenglik va tinchlikni ta'minlashda ham katta ahamiyat kasb etadi.

Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusufning ilmiy merosida milliy ma'naviyatni yuksaltirish va islomiy qadriyatlarni uyg'unlashtirish masalasi ham katta o'rin tutadi. U o'z asarlarida o'zbek xalqining milliy an'analari bilan islomiy ta'limotlarni birlashtirishga intilgan. Shayxning asarlari xalqimizning qadriyatlari va islomiy ta'limotlar o'rtasida uyg'unlikni topishga yordam beradi.

Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusufning ilmiy merosi bugungi kunda nafaqat diniy ta'limotlar, balki jamiyatda barqarorlik, tinchlik va yuksalishning mustahkam

poydevori sifatida xizmat qilmoqda. Uning asarlari diniy ekstremizm va radikalizmga qarshi kurashishda, yosh avlodni to'g'ri e'tiqod va axloqiy qadriyatlar asosida tarbiyalashda katta ahamiyatga ega. Shayxning ilmiy yondashuvlari nafaqat islom dinining asoslarini tushinishda, balki zamonaviy jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Xulosa. Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusuf ilmiy merosi islomiy ilmlar, tafsir, fiqh, aqida va axloq sohalarida katta ahamiyatga ega bo'lib, uning asarlari nafaqat diniy ta'limotlarni yoritishda, balki jamiyatda ma'naviy yuksalishga, ahloqiy qadriyatlarni mustahkamlashga xizmat qiladi. Uning tafsir, hadislar va fiqh bo'yicha olib borgan tadqiqotlari, diniy ilmlar va zamonaviy jamiyat ehtiyojlari o'rtasida muvozanatni saqlashga qaratilgan yangi yondashuvlarni ishlab chiqishga yordam beradi. Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusuf o'z asarlarida islomning to'g'ri e'tiqodini, diniy bag'rikenglikni va insoniy qadriyatlarni birlashtirishga alohida e'tibor qaratgan.

Shayxning ilmiy merosi, asosan, o'zbek xalqining milliy va islomiy qadriyatlari uyg'unligini ta'minlashga yo'naltirilgan bo'lib, uning yondashuvlari ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda muhim o'rin tutadi.

Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusufning ilmiy merosini o'rganish, nafaqat diniy ta'limotlarning nazariy asoslarini rivojlantirish, balki zamonaviy jamiyatlardagi diniy-ma'naviy rivojlanishni qo'llab-quvvatlashda ham muhim rol o'ynaydi. Uning merosini chuqur o'rganish, musulmonlar uchun to'g'ri e'tiqodni, axloqiy qadriyatlarni va zamonaviy yondashuvlarni uyg'unlashtirgan yangi bilimlarni ishlab chiqishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Muhammad Sodik Muhammad Yusuf. Qur'on va hadis asosida aqidani tushunish. Toshkent: Ilm Ziyo. 2013.
2. Muhammad Sodik Muhammad Yusuf. Islom ta'limoti va uning zamonaviy ahamiyati. Toshkent: Sharq. 2020.
3. Islombekov, Sh. Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusuf va uning ilmiy merosi. Samarqand: Samarqand universiteti nashriyoti, 2015.
4. G'ulomov, I. Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusufning tafsir ilmidagi o'rni. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi nashriyoti, 2014.
5. Muhammad Sodik Muhammad Yusuf. Islomda axloq va e'tiqod masalalari. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Diniy ishlar qo'mitasi nashriyoti, 2019.
6. Abdurashidov, B. Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusufning fiqhiy yondashuvlari. Buxoro: Buxoro davlat universiteti nashriyoti, 2016.
7. Islomov, M. Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusuf: Hayoti va ilmiy faoliyati. Toshkent: Ma'naviyat. 2012.
8. Bunyodov, S. Shayx Muhammad Sodik Muhammad Yusuf va uning diniy-ma'naviy merosi. Toshkent: O'rta Osiyo nashriyoti, 2018.